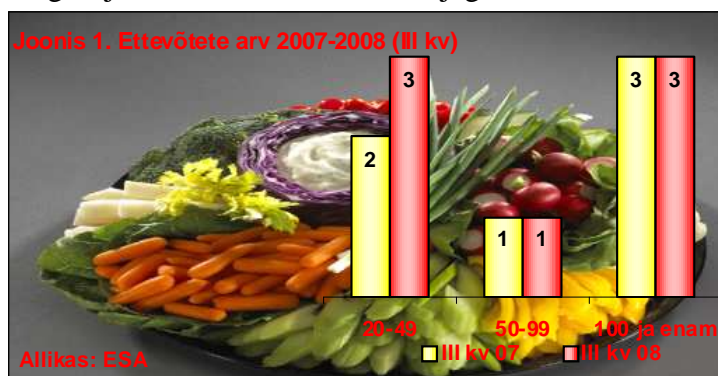

Puu- ja köögiviljasektor 2008. aasta 9 kuud

Ettevõtete arv ja tööhõive

Eesti Statistikaameti (ESA) andmetel tegutses 2008. aasta III kvartalis puu- ja köögiviljasektoris 7 üle 20 töötajaga ettevõtet. Võrreldes eelmise kvartaliga püsis ettevõtete arv 2008. aasta III kvartalis muutumatuna, kuid eelmise aasta sama perioodiga võrreldes suurenes ühe ettevõtte võrra.

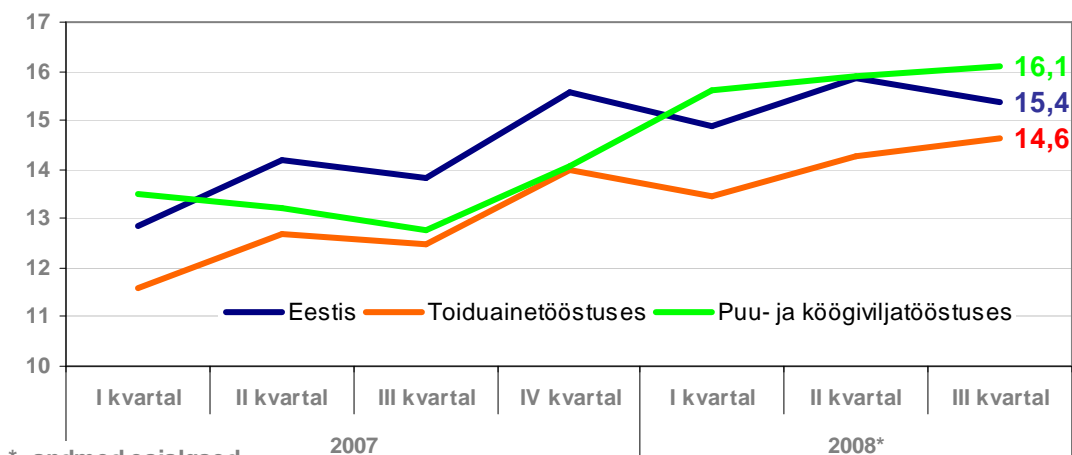

ESA andmetel oli 2008. aasta III kvartalis puu- ja köögiviljasektoris tööga hõivatud 649 inimest.

Sesoonsusest tulenevalt suurenes 2008. aasta III kvartalis võrreldes eelmise kvartaliga töötajate arv 53 inimese võrra ehk 8,9%. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes aga vähenes 2008. aasta III kvartalis tööga hõivatud inimeste arv puu- ja köögiviljasektoris 13 inimese võrra.

Keskmine brutopalk oli puu- ja köögiviljasektoris 2008. aasta III kvartalis 16,1 tuhat krooni, mis ületab riigi keskmise brutopalga 4,9% (+756 krooni) ning toiduainetööstuse keskmise 10,3% (+1,5 tuhat krooni). Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasvas 2008. aasta III kvartalis puu- ja köögiviljasektoris makstav töötasu 26,4 % (+3,4 tuhat krooni).

Joonis 2. Keskmine palk Eestis, toiduainetööstuses ning puu- ja köögiviljasektoris, 2007- 2008 (tuh kr)

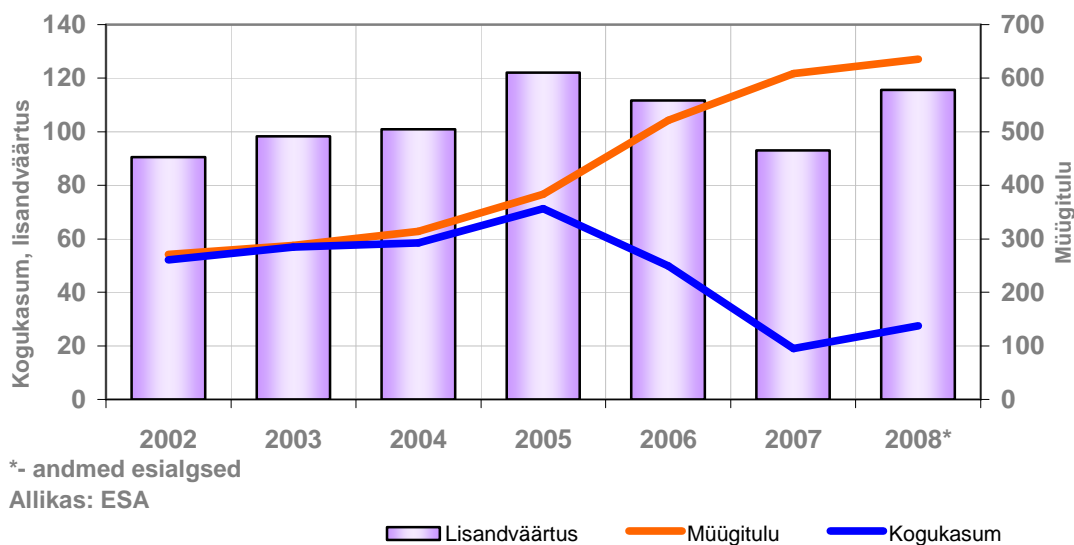

Müügitulu, kasum

ESA kiirstatistika andmetel oli puu- ja köögiviljasektori müügitulu 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 635 miljonit krooni. Kasum moodustas käibest 4,3% ehk 27,5 miljonit krooni. Summeerides kolme esimese kvartali näitajad (joonis 3) on näha, et kuni 2005. aastani tõusid aeglaselt, kuid stabiilselt, nii müügitulu kui ka kogukasum. Peale 2005. aastat hakkasid tootmissisendite hinnad kiiresti tõusma, mille tulemusel müügitulu järsult suurenes, samas kogukasum tunduvalt vähenes. 2008. aastal hakkasid tootmissisendite hinnad stabiliseeruma ja selle tulemusel pidurdus müügitulu kasv ning kogukasum hakkas taas suurenema. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga suurenes 2008. aasta esimese kolme kvartali käive 4,4% (+26,6 miljonit krooni) ning kasum 44,7% ehk 8,5 miljonit krooni.

Lisandväärtust toodeti kiirstatistika andmete põhjal 2008. aasta üheksa esimese kuuga 115,7 miljonit krooni. Võrreldes 2007. aasta kolme esimese kvartaliga suurenes lisandväärtus 2008. aasta samal perioodil 24,3% (+22,6 miljonit krooni).

Joonis 3. Puu- ja köögiviljasektori müügitulu, kogukasum ning lisandväärtus (9 kuud, 2002-2008) (mln kr)

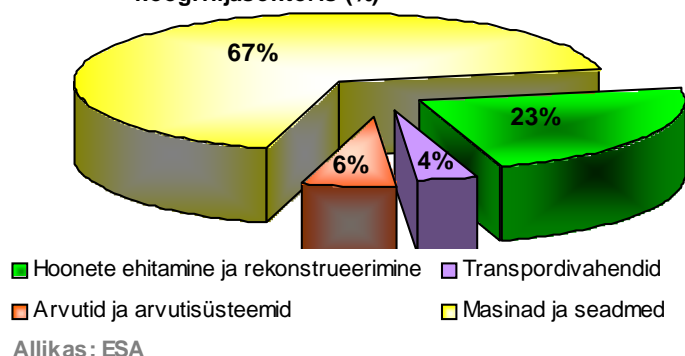

Investeeringud

ESA andmetel on viimastel aastatel puu- ja köögiviljasektori iga-aastased investeeringud jäänud 35-50 miljoni krooni vahele. Kui Euroopa Liiduga liitumise algusaastatel investeeriti kõige enam hoonete ehitusse ja rekonstrueerimisse ja pisut vähem masinatesse, siis viimastel aastatel on suurendatud investeeringud masinate ja seadmete soetamiseks.

2008. aasta üheksa esimese kuuga investeeris puu- ja köögiviljatööstus materiaalsesse põhivarasse 23 miljonit krooni, mis on 271 tuhat krooni ehk 1,2% rohkem kui 2007. aastal samal perioodil.

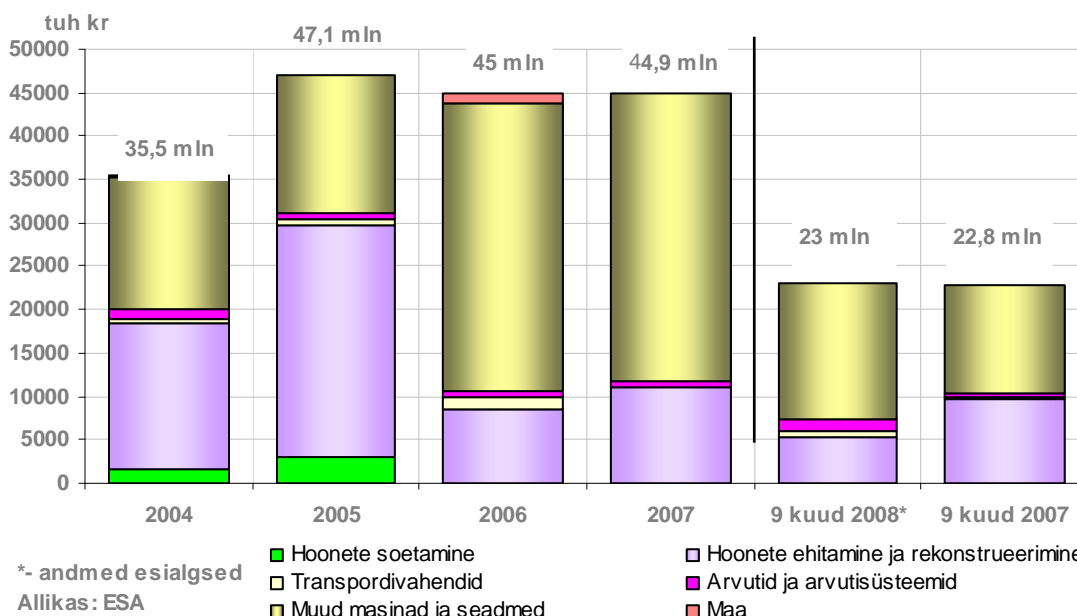
Joonis 4. Investeeringute osatähtsus puu- ja köögiviljasektoris (%)

Kõige rohkem investeeriti 2008. aasta üheksa esimese kuuga masinatesse ja seadmetesse, kokku 15,5 miljoni krooni väärtuses, mis moodustas kogu materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringutest ~67%.

Hoonete ja rajatiste ehitamise ja rekonstrueerimisse investeeriti 5,2 miljonit krooni (22,8%), arvutitesse 1,4 miljonit krooni (5,9%) ning transpordivahenditesse 824 tuhat krooni (3,6%).

Joonis 5. Puu- ja köögiviljasektori investeeringud põhivarasse, 2002-2008

Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga suurenesid 2008. aasta kolme esimese kvartaliga kõige enam investeeringud masinatesse ja seadmetesse (+3,3 miljonit krooni), vähenes investeerimine uute hoonete ehitamisesse (-4,6miljonit krooni).

Köögivilja väliskaubandus

Köögivilja imporditi 2008. aasta 9 esimese kuuga 23,2 tuhat tonni. Võrreldes eelmise aasta sama ajaga suurenes köögivilja sisseveo maht 4% (+886 tonni). Rahalises väärtuses imporditi 2008. aasta kolme esimese kvartaliga köögivilja 261,3 miljoni krooni eest. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga suurenes köögiviljade sisseveo väärtus 11,6% (+27,1 miljonit krooni).

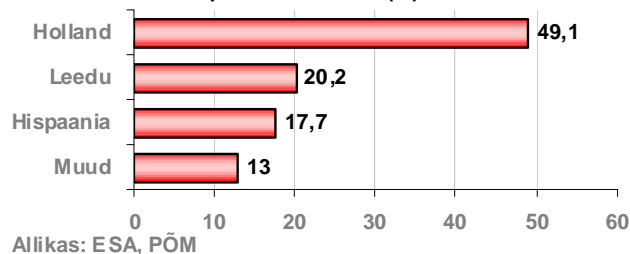
Tabel 1. Köögivilja import ning muutus 2007- 2008 (9 kuud)

	Kogus (tuh t)		Muutus % 9 kuud 08 / 9 kuud 07	Summa (mln kr)		Muutus % 9 kuud 08 / 9 kuud 07
	9 kuud 2007	9 kuud 2008		9 kuud 2007	9 kuud 2008	
Tomat	8,71	9,21	5,7	117,3	128,5	9,5
Sibul	4,85	4,03	-16,9	35,1	25,6	-27,2
Kapsas	3,18	3,38	6,3	23,4	31,4	34,5
Lehtsalat	0,47	0,66	41,7	8,3	15,1	82,2
Juurvili	1,87	1,95	4,1	13,0	15,8	22,0
Kurk	3,25	3,99	22,6	37,1	44,9	21,0

Allikas ESA, PÕM

Tomateid veeti rahalises väärtuses Eestisse 2008. aasta 9 kuuga 128,5 miljoni krooni eest, mida oli 9,5% rohkem kui eelmisel aastal samal perioodil. Koguseliselt imporditi tomatit 2008. aasta kolme esimese kvartaliga Eestisse 9,2 tuhat tonni ehk 5,7% rohkem kui eelmisel aastal samal perioodil. Tomatil oli köögivilja impordis mahuliselt kõige suurem osatähtsus (39,7%). Suurem osa sisseveetavatest tomatitest toodi Hollandist (49,1%), Leedust (20,2%) ning Hispaaniast (17,7%).

Joonis 6. Tomati import 9 kuud 2008 (%)

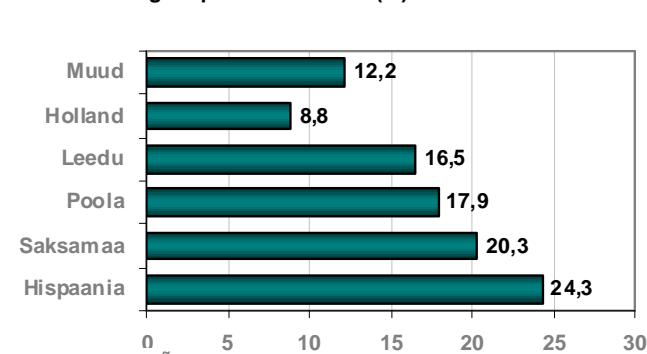
Allikas: ESA, PÕM

Sibulat imporditi rahalises väärtuses 9 esimese kuuga 25,6 miljoni krooni eest, mida oli 27,2% vähem kui eelmisel aastal samal perioodil. Koguseliselt veeti sibulat 2008. aasta kolme esimese kvartaliga sisse 4 tuhat tonni, mis oli 16,9% vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Sibula mahuline osatähtsus köögivilja impordis oli 17,3%. Sibulat veeti Eestisse põhiliselt Hollandist (54,4%), Leedust (16,7%) ning Poolast (12,8%).

Joonis 7. Sibula import 9 kuud 2008 (%)

Allikas: ESA, PÕM

Joonis 8. Kurgi import 9 kuud 2008 (%)

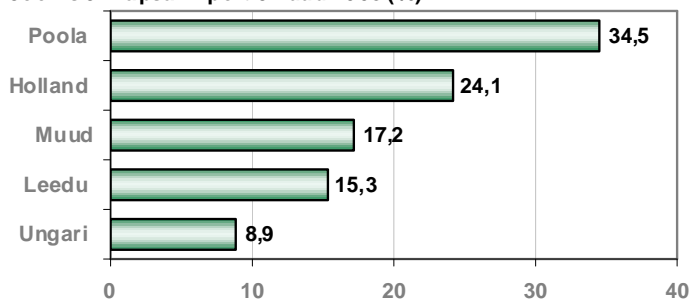
Allikas: ESA, PÕM

Rahalises väärtuses imporditi **kurki** 2008. aasta 9 esimese kuuga 44,9 miljoni krooni eest, so 21% enam kui eelmisel aastal Kurki toodi Eestisse koguseliselt 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 4 tuhat tonni, mis oli 22,6% rohkem kui eelmisel aastal

samal ajal. samal ajal. Kurgi koguseline osakaal imporditavas köögiviljas oli 17,2%. Kurki imporditi kõige enam Hispaaniast (24,3%), Saksamaalt (20,3%), Poolast (17,9%), Leedust (16,5%) ning Hollandist (8,8%).

Rahalises väärtuses veeti **kapsast** 2008. aasta kolme esimese kvartaliga Eestisse 31,4

Joonis 9. Kapsa import 9 kuud 2008 (%)

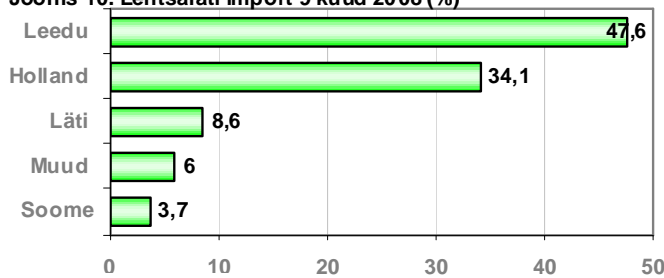
Allikas: ESA, PÕM

sisseveetavast kapsast toodi Poolast (34,5%), Hollandist (24,1%), Leedust (15,3%) ning Ungarist (8,9%).

miljoni krooni eest, mida oli 34,5% rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Koguseliselt veeti kapsast sisse 2008. aasta 9 esimese kuuga 3,3 tuhat tonni ehk 6,3% rohkem kui eelmisel aastal sama ajaga. Koguseliselt oli kapsa osatähtsus imporditavas köögiviljas 14,5%. Enamus

2008. aasta 9 esimese kuuga oli **lehtsalati** sisseveo väärtus 15,1 miljonit krooni ehk

Joonis 10. Lehtsalati import 9 kuud 2008 (%)

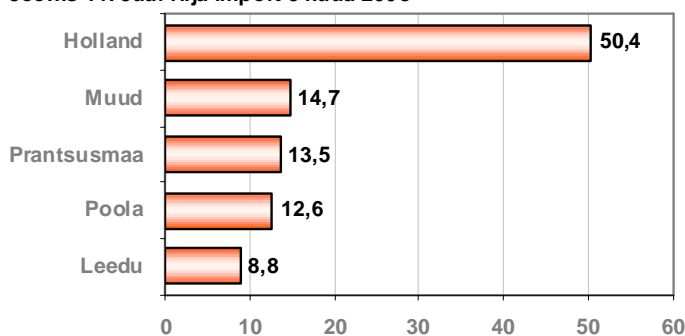
Allikas: ESA, PÕM

ning Hispaaniast (2,5%).

~2 korda suurem kui eelneval aastal. Lehtsalatit imporditi koguseliselt 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 664 tonni ehk 41,7% rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Enamus lehtsalatist imporditi Leedust (47,6%) ning Hollandist (34,1%), vähesel määral toodi Lätist (8,6%), Soomest (3,7%)

Juurvilja¹ sisseveo väärtus oli 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 15,8 miljonit

Joonis 11. Juurvilja import 9 kuud 2008

Allikas: ESA, PÕM

(13,5%), Poola (12,6%) ning Soome (3,9%).

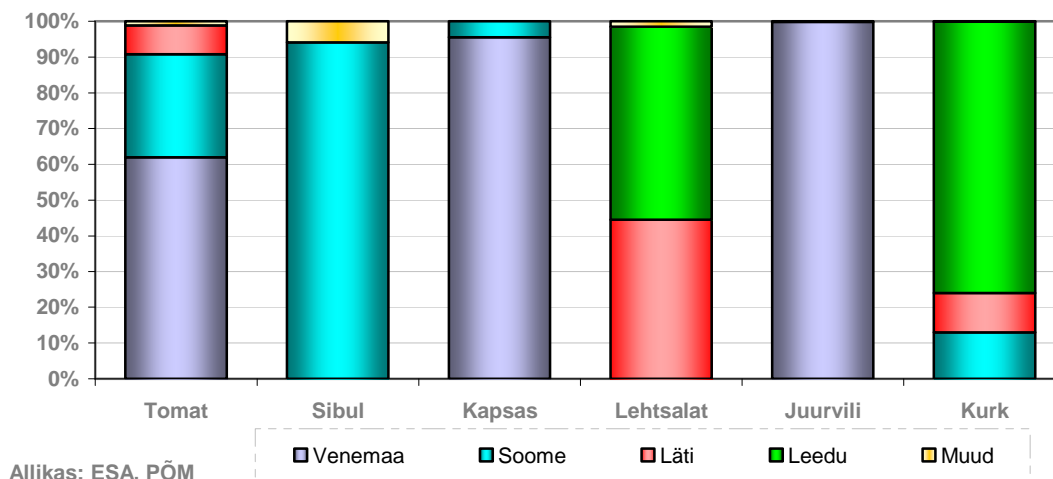
krooni ja võrreldes eelmise aasta sama perioodiga suurenes see 22%. Juurvilja imporditi 2008. aasta esimese kolme kvartaliga 2 tuhat tonni ehk 4,1 % rohkem kui eelmisel aastal samal perioodil. Pool sisseveetavast juurviljast toodi Hollandist (50,4%), väiksema osatähtsusega olid Prantsusmaa

¹ Porgand, söögipeet, redis jm juurvili

Köögivilja eksporditi 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 2,5 tuhat tonni, mis oli eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 2,7 korda (1,6 tuhat tonni) suurem. Rahalises väärtuses veeti 2008. aasta 9 kuuga köögivilja välja 33 miljoni krooni väärtuses.

Tomatit eksporditi 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 57,6 tonni, mis moodustas 2,3% köögivilja ekspordimahust. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga vähenes 2008. aasta 9 esimese kuuga tomati väljaveo maht 3,3 korda. Rahalises väärtuses veeti tomateid välja kolme esimese kvartaliga 641,6 tuhande krooni eest. Põhilised tomati väljaveo sihtriigid olid Venemaa (62%), Soome (28,8%) ning Läti (8%).

Joonis 12. Erinevate riikide osatähtsus köögivilja koguekspordis (%)

Kurki veeti 2008. aasta kolme esimese kvartaliga Eestist välja 356,9 tonni, st kogu köögivilja ekspordimahust 14,3%. Võrreldes eelmise aastaga vähenes kurgi väljaveo 49,8%. Olulisemad kurgi väljaveo sihtriigid on Leedu (75,9%), Soome (13%) ning Läti (11%).

2008. aasta 9 kuuga moodustas köögivilja ekspordimahust kõige suurema osa **kapsas** (47,3%), mida veeti välja 1182,2 tonni. Võrreldes eelmise aastaga suurenes kapsa eksport ~10 korda. Kapsa väljaveo olulisemaks sihtriigiks oli Venemaa (95%).

Tabel 2. Köögivilja eksport ning muutus 2007- 2008 (9 kuud)

	Kogus (t)		Muutus % 9 kuud 08 / 9 kuud 07	Summa (tuh kr)		Muutus % 9 kuud 08 / 9 kuud 07
	9 kuud 2007	9 kuud 2008		9 kuud 2007	9 kuud 2008	
Tomat	189,7	57,6	-69,6	2415,7	641,6	-73,4
Sibul	13,8	17,0	23,2	358,5	156,7	-56,3
Kapsas	111,1	1182,2	964,1	921,7	4820,3	423,0
Lehtsalat	372,8	450,3	20,8	10292,7	16745,1	62,7
Juurvili	1,2	436,2	36250,0	17,0	1535,4	8931,8
Kurk	238,2	356,9	49,8	5357,0	9087,6	69,6

Allikas: ESA, PÕM

Sibulat veeti 2008. aasta esimese 9 kuuga Eestist välja 17 tonni, mida oli 23,2% vähem kui eelneval aastal. Olulisem sibula sihtriik oli Soome (94,1%).

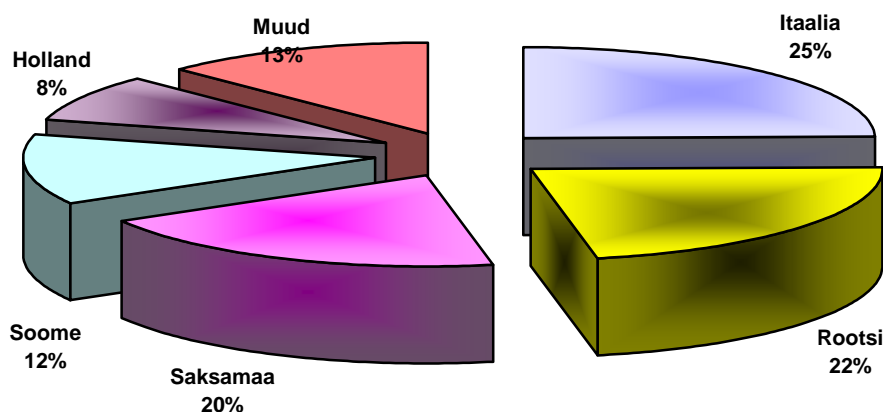
Lehtsalatit eksporditi 2008. aasta kolme esimese kvartaliga 450,3 tonni, mida oli 20,8% rohkem kui eelmisel aastal samal perioodil. Lehtsalati väljavedu moodustas köögivilja ekspordimahust 18% ning olulisemad sihtriigid olid Leedu (54%) ja Läti (44,5%).

Juurvilja eksporditi 2008. aasta esimese kolme kuuga 436,2 tonni, võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 364 korda rohkem. Juurvilja sihtriigiks oli Venemaa.

Kartuli väliskaubandus

2008. aasta kolme esimese kvartaliga **import** kartulit Eestisse 1,8 tuhat tonni, mida oli 28,4% vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Olulisemad saatjariigid olid Itaalia (25%), Rootsi (22%) ja Saksamaa (20%).

Joonis 13. Kartuli impordi osatähtsus riigiti (%)

Allikas: ESA, PÕM

Kartulit **eksporditi** 2008. aasta 9 esimese kuuga 264,4 tonni. Eelmise aasta hea kartulisaagi tõttu oli kartuli väljavedu 2008. aasta 9 kuuga tunduvalt (~52 korda) suurem kui 2007. aasta samal perioodil. Suurem osa kartulist eksporditi Venemaale (98,3%).

Tabel 3. Kartuli sisse- ja väljavedu ning muutus 2007;2008 (9 kuud) (%)

	Kogus (t)		Muutus % 9 kuud 08/ 9 kuud 07	Summa (tuh kr)		Muutus % 9 kuud 08/ 9 kuud 07
	9 kuud 2007	9 kuud 2008		9 kuud 2007	9 kuud 2008	
Import	2549,2	1824,6	-28,4	15913,5	10860,2	-31,8
Ekspord	5,1	264,4	5084,3	70,7	818,6	1057,9

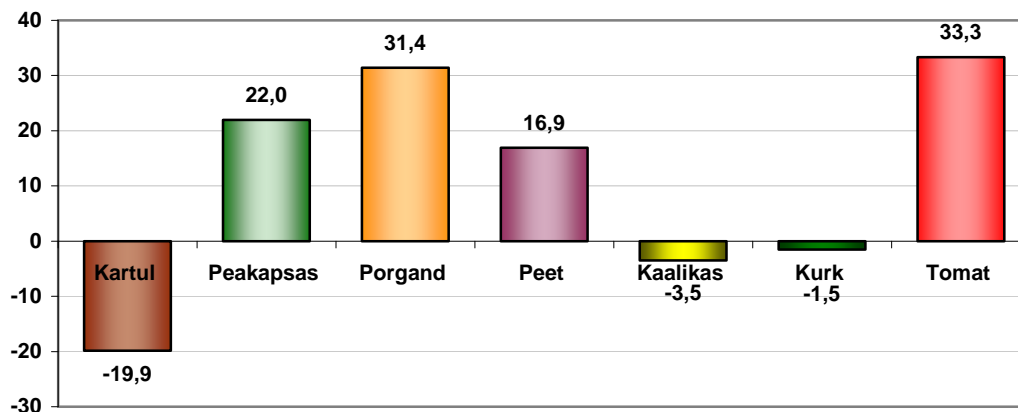
Allikas: ESA, PÕM

Köögivilja ja kartuli hinnad Eestis

2007. aasta hea kartulisaak vähendas tootjahindu. Eesti Konjunktuuriinstituudi (EKI) andmetel oli 2008. aasta kolme esimese kvartali kartuli keskmine tootjahind 3 kr/kg,

mis oli 19,9% madalam kui eelmisel aastal samal ajal. 9 kuu keskmine kaalika kokkuostuhind vähenes 2008. aastal 3,5% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning kurgil 1,5%.

Joonis 14. Köögivilja ka kartuli keskmise tootjahinna muutus 2008. aasta 9 kuud % (9 kuud 2007=0)

Allikas: EKI

Võrreldes 2008. aasta 9 kuu keskmiseid hindu eelneva aasta sama perioodiga, siis keskmine tootjahind suurenes kõige enam tomatil (+33,3%), porgandil (31,4%), veidi väiksem hinnamuutus oli peakapsal (+22%) ning peedil (+16,9%).

Tabel 4. Köögivilja ja kartuli keskmine tootjahind ning hinnamuutus 9 kuud 2007; 9 kuud 2008 (kr/ kg)

	9 kuud 2007	9 kuud 2008	Muutus % 9 kuud 08/ 9 kuud 07
Kartul	3,7	3,0	-19,9
Peakapsas	3,7	4,5	22,0
Porgand	4,2	5,6	31,4
Peet	3,5	4,1	16,9
Kaalikas	7,6	7,3	-3,5
Kurk	22,2	21,9	-1,5
Tomat	15,9	21,2	33,3

Allikas: EKI